

15

SOCIETAT DEL CONEIXEMENT I DE LA INFORMACIÓ

RESUM

L'any 2009 va suposar la posada en marxa del nou Pla de ciència, tecnologia i innovació de les Illes Balears (2009-2012), aprovat per la Comissió Interdepartamental de Ciència i Tecnologia el 22 de desembre del 2008 i per part del Consell de Govern, el 20 de febrer del 2009. Aquest Pla representa l'eina clau per reforçar i articular el sistema d'innovació de les Illes Balears.

La Comunitat de les Illes Balears continua essent la comunitat que té un menor percentatge de la despesa en R+D sobre el PIB, concretament el 0,35%, valor força inferior a la mitjana nacional, que se situa en un 1,35%. Cal remarcar que, malgrat ser la que té la ràtio més baixa, les Illes Balears han passat de tenir una despesa de 46.323 milers d'euros l'any 2003 als 97.385 milers d'euros del 2008.

La distribució sectorial de la despesa en R+D no ha variat. Hi continua tenint un pes molt important la Universitat de les Illes Balears, ja que representa un 47,49% de la despesa total, i la mitjana de la Unió Europea és d'un 22,63%. Les Illes Balears es troben encara enfora d'aconseguir que dos terços de la despesa la faci el sector privat, tal com l'Estratègia de Lisboa pretén per al 2010.

Pel que fa als recursos humans, l'augment en personal dedicat a activitats d'R+D ha estat d'un 7,6%. El creixement ha estat menor que el de l'any passat, que va ser d'un 11,4%. El descens del creixement en la despesa en R+D també es reflecteix en el descens del creixement del nombre d'investigadors. L'any 2008 a les Illes Balears hi havia 1.728,4 (EDP) persones ocupades en activitats d'R+D, de les quals 1.178,3 són investigadors. D'aquests, 666,5 es troben a la Universitat, i 181,6 a les empreses. La proporció d'investigadors a l'àmbit privat va creixent a poc a poc. L'any 2003 s'havien comptabilitzat 74,2 investigadors.

Pel que fa al nombre de dones investigadores, des de l'any 2003 la proporció de dones sobre el nombre total d'investigadors a les Illes Balears no ha variat, i és d'un 41,20% l'any 2008. La mitjana nacional es va situar en un 38,16%. Les Illes Balears, juntament amb Galícia i La Rioja, són les comunitats que tenen la major proporció de dones investigadores sobre el total d'investigadors.

La despesa mitjana per investigador ha estat de 82,6 milers d'euros, valor bastant inferior a la mitjana estatal, de 112,2 milers d'euros.

15.1.

INTRODUCCIÓ

El Pla de ciència, tecnologia i innovació de les Illes Balears es va impulsar l'any 2009 amb la voluntat d'esdevenir l'eina i el referent essencial que permetés invertir en ciència i innovació, així com construir i articular un sistema de ciència i innovació àgil i competitiu, generador de nou coneixement i vertebrador del sistema d'R+D+I.

En un context econòmic tan dinàmic com l'actual són imprescindibles eines, com el present document, d'anàlisi de les actuacions que duen a terme en cada territori, i es propiciïn els treballs per cercar millores per al futur sistema d'innovació.

Des de fa anys, les regles de joc de l'economia mundial estan canviant dràsticament. Per a l'economia balear, com per a totes les del món desenvolupat, aquest canvi de paradigma suposa tant reptes que s'han d'afrontar, com oportunitats que caldrà aprofitar.

En aquest procés de canvi, l'economia balear, que va passar directament del sector primari al terciari, no té ara necessitat d'afrontar costosos i dolorosos processos de reajustament de la seva estructura pro-

ductiva, i s'enfronta només a la tasca, certament gens fàcil, d'identificar el coneixement adequat i fer-lo útil en la recerca de la seva nova competitivitat.

Davant la globalització de les economies, la competitivitat de les empreses ha de ser major i ha de residir en l'excel·lència, en el coneixement i en la innovació. En aquest marc, les empreses de les Illes Balears han començat a incorporar l'R+D com a procés per crear el seu avantatge competitiu, però es fa necessària una intensificació major dels esforços en aquest sentit.

La participació en programes públics de suport a l'R+D+i, tant en l'àmbit nacional com en l'àmbit internacional, suposa, a més d'una important font de recursos, una oportunitat excel·lent per adquirir coneixement, abordar projectes més amplis que individualment no es poden abordar, així com una via per a la internacionalització de les empreses.

De tota manera, l'experiència obtinguda en els països més avançats pel que fa a l'elaboració de polítiques de suport a la innovació permet evidenciar la relativa incapacitat del sector privat d'articular operativament, per si sol, les fases del procés d'innovació. En conseqüència, és necessari fer una inversió pública, però des de la concepció de polítiques que no comportin els defectes tradicionals de la intervenció pública passiva i subvencionadora. Les actuacions no han de limitar-se a finançar una demanda puntual, sinó que han d'afavorir un context que faciliti interaccions virtuoses entre ells i models de cofinançament.

La principal activitat econòmica de les Illes, el turisme, s'ha de beneficiar del coneixement. Per això, s'ha d'estimular la creació del tipus de coneixement que el sector necessita, i s'ha d'incloure la seva aplicació per tots els seus agents, tant privats com públics. En definitiva, es tracta que, d'una banda, l'oferta turística sigui cada dia de més qualitat i que atregui clients amb més poder adquisitiu, capaç d'avançar en la desestacionalització i orientada a la sostenibilitat, i d'altra banda, que el coneixement permeti la provisió, a menors costos, dels productes i serveis que aquesta nova clientela, més selectiva, demandarà. En aquesta provisió, la indústria tradicional té una especial responsabilitat, perquè només podrà sobreviure si, de nou basant-se en el coneixement, és capaç d'oferir altes prestacions a costos raonables.

15.2.

ANÀLISI DEL SISTEMA D'INNOVACIÓ DE LES ILLES BALEARS

El present apartat té com objectiu descriure l'estat actual del sistema d'innovació de les Illes Balears i la seva evolució, a partir de la informació estadística disponible sobre les seves principals variables i els seus indicadors.

L'any 2009 va suposar la posada en marxa del nou Pla de ciència, tecnologia i innovació de les Illes Balears (2009-2012), aprovat per la Comissió Interdepartamental de Ciència i Tecnologia el 22 de desembre de 2008 i, per part del Consell de Govern, el 20 de febrer de 2009. Aquest Pla repre-

senta l'eina clau per reforçar i articular el sistema d'innovació de les Illes Balears.

Aquest sistema d'innovació ha de ser àgil i competitiu, generar coneixement i ha de ser vertebrador del sistema i una plataforma per contribuir de forma significativa la construcció d'una societat del coneixement capaç de crear riquesa, nous llocs de feina i benestar, a més de saber transmetre la necessitat d'invertir en ciència i innovació.

L'actual sistema d'innovació de les Illes Balears es troba encara en fase de desenvolupament inicial. Des de l'any 2001, el Govern de les Illes Balears ha posat en marxa diversos plans quadriennals per promoure l'R+D i la innovació, i malgrat els esforços fets, el sistema d'innovació de les Illes Balears continua amb dificultats per progressar. La participació de l'entorn

empresarial continua essent baixa, ja que l'articulació entre els diversos entorns del sistema és encara feble, hi ha una capacitat d'absorció baixa i depèn bàsicament del sector públic.

L'Institut Nacional d'Estadística (INE) va publicar les dades referents a l'any 2008 de les activitats en R+D el 18 de novembre de 2009, i els resultats de l'enquesta d'innovació en les empreses, el 2 de desembre de 2009. Segons aquestes dades, la despesa en R+D estatal de l'any 2008 va créixer un 10,2% respecte de l'any 2007; en canvi, les Illes Balears varen créixer un 12,2%, encara que va representar un creixement inferior a l'experimentat l'any 2007, que va ser d'un 22,8%. (Vegeu el quadre I-101.)

La Comunitat de les Illes Balears continua essent la comunitat que té un menor per-

QUADRE I-101. PRINCIPALS MAGNITUDS D'ACTIVITATS EN R+D I INNOVACIÓ (2008)

	Illes Balears	Espanya
Despesa total en R+D (milers d'euros)	97.385	14.701.393
Despesa total d'R+D (% del PIB)	0,35	1,35
Despesa total en R+D (% sobre total estatal)	0,66	100
Personal d'R+D (en EDP*)	1.728,00	215.676,00
Personal R+D (% sobre total estatal)	0,8	100
Personal R+D/1000 de població activa	3,04	9,44
Investigadors (en EDP*)	1.179	130.987,00
Investigadors (% sobre total estatal)	0,9	100
Investigadors /1000 de població activa	2,08	5,73
Despesa en R+D per investigador (milers d'euros / investigador en EDP)	82,6	112,2
Despesa total en innovació (milers d'euros)	79.570	19.918.946
Despesa total d'innovació (% del PIB)	0,29	1,83
Despesa total en innovació (% sobre total estatal)	0,4	100

*EDP: Equivalent a dedicació plena.

Font: INE i elaboració pròpia.

centatge de despesa en R+D sobre el PIB, concretament el 0,35%, valor forçament inferior a la mitjana nacional, que se situa en un 1,35%. Com ja és habitual, les comunitats autònomes que fan un esforç més gran són la Comunitat de Madrid (2,0%), el País Basc (1,96%), Navarra (1,92%) i Catalunya (1,61%).

Cal remarcar que, malgrat ser la que té la ràtio més baixa, les Illes Balears han passat de tenir una despesa de 46.323 milers d'euros l'any 2003 als 97.385 milers d'euros del 2008. A l'hora d'elaborar el Pla de ciència, tecnologia i innovació per al període 2009-2012, es va fer una estimació sobre la despesa que s'executaria, i concretament per a l'any 2008 es va calcular en 94.799 milers d'euros, amb un 0,36% de despesa en R+D sobre el PIB. Amb els recursos disponibles actualment, les Illes Balears creixen al ritme esperat.

La distribució sectorial de la despesa en R+D no ha variat, ja que continua tenint un

pes molt importat la Universitat de les Illes Balears, que representa un 47,49% de la despesa total, quan la mitjana de la Unió Europea és d'un 22,63%. Les Illes Balears es troben encara enfora d'aconseguir que dos terços de la despesa la faci el sector privat, tal com l'Estratègia de Lisboa pretén per al 2010. (Vegeu el quadre I-102 i els gràfics AI-100 i AI-101.)

Pel que fa als recursos humans i segons les dades de l'Institut Nacional d'Estadística, respecte de l'any 2007 l'augment en personal dedicat a activitats en R+D ha estat d'un 7,6%. El creixement ha estat menor que el de l'any passat, que va ser d'un 11,4%. El descens del creixement en la despesa en R+D també es reflecteix en el descens del creixement del nombre d'investigadors.

L'any 2008 a les Illes Balears hi havia 1.728,4 (EDP) persones ocupades en activitats d'R+D, de les quals 1.178,3 són investigadors. D'aquests, 666,5 es troben a la Universitat i 181,6 a les empreses. La

QUADRE I-102. DISTRIBUCIÓ DE LA DESPESA EN R+D (2008)

	Illes Balears	Espanya	Europa (27)
Entorn públic	78,61%	44,93%	35,26%
Entorn privat	21,39%	55,07%	64,74%

Font: INE i elaboració pròpia.

QUADRE I-103. EVOLUCIÓ DE LA DISTRIBUCIÓ SECTORIAL DELS INVESTIGADORS A LES ILLES BALEARS (2003-2008)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Administració	21,0%	21,5%	24,7%	30,9%	26,0%	28,0%
Universitat	66,7%	65,7%	60,2%	58,3%	58,2%	56,6%
Empreses + IPSFL	12,3%	12,8%	15,1%	10,9%	15,8%	15,4%

Font: INE i elaboració pròpia.

proporció d'investigadors a l'àmbit privat creix a poc a poc. L'any 2003 s'havien comptabilitzat 74,2 investigadors. (Vegeu el quadre I-103 i el gràfic AI-102.)

Pel que fa al nombre de dones investigadores, des de l'any 2003 la proporció de dones sobre el nombre total d'investigadors a les Illes Balears no ha variat, i era d'un 41,20% l'any 2008. La mitjana nacional es va situar en un 38,16%. Les Illes Balears, juntament amb Galícia i La Rioja, són les comunitats que tenen més proporció de dones investigadores sobre el total d'investigadors.

Quant a la distribució sectorial, el 61,5% de les investigadores es troben a la Universitat de les Illes Balears, i només el 8,8% a l'entorn privat. En canvi en l'àmbit nacional, a l'entorn privat la presència de les dones investigadores representa un 21,5%.

La despesa mitjana per investigador l'any 2008 a les Illes Balears ha estat de 82,6

milers d'euros, valor bastant inferior a la mitjana estatal, que és de 112,2 milers d'euros. Si s'analitza per sectors d'execució (empreses, Administració i universitats), se segueix una pauta similar a les Illes Balears que en el conjunt d'Espanya, amb més recursos per investigador en l'àmbit de l'empresa, seguit del sector de l'Administració i, finalment, l'universitari.

Des de l'any 2006, les Illes Balears ha sofert un descens en la despesa que realitzen en activats d'innovació. S'havia aconseguit arribar a un 0,81% de despesa en innovació sobre el PIB l'any 2005, i l'any 2008 havia disminuït fins a un 0,29%; en canvi, la mitjana nacional ha anat augmentant cada any. Les empreses que realitzen més despesa a les Illes Balears solien ser les de menys de 250 empleats, i el 2008 sembla que comencen a recuperar-se. En canvi, les empreses de més de 250 empleats han sofert una gran davallada en la seva despesa. (Vegeu el quadre I-104 i el gràfic AI-103.)

QUADRE I-104. DESPESA EN INNOVACIÓ A LES ILLES BALEARS, EN MILERS D'EUROS (2005-2008)

	Any	Empreses amb menys de 250 empleats	Empreses amb 250 i més empleats	Total	Despesa innovació/ PIB
Illes Balears	2005	140.962	41.842	182.804	0,81%
	2006	97.216	43.603	140.819	0,58%
	2007	45.063	40.493	85.555	0,33%
	2008	60.084	19.487	79.570	0,29%
Total nacional	2005	5.502.355	8.133.595	13.635.950	1,50%
	2006	6.603.555	9.929.861	16.533.416	1,68%
	2007	8.079.286	10.015.330	18.094.616	1,72%
	2008	8.616.998	11.301.948	19.918.946	1,83%

Font: Institut Nacional d'Estadística (2009).

QUADRE I-105. EMPRESES INNOVADORES (2006-2008)

	Empreses amb activitats innovadores	Intensitat d'innovació	Empreses EIN	Empreses innovadores: Total	Empreses innovadores: de producte	Empreses innovadores: de procés	Empreses innovadores: de producte i de procés
Andalusia	4.850	0,58	6.822	6.207	2.369	5.092	1.254
Aragó	1.233	1,16	1.627	1.470	636	1.234	399
Astúries	498	1,13	749	684	301	562	179
Illes Balears	638	0,25	870	753	284	631	162
Illes Canàries	1.248	0,50	1.555	1.323	322	1.214	213
Cantàbria	333	0,73	483	437	155	400	118
Castella-la Manxa	1.294	0,81	1.806	1.616	546	1.452	382
Castella i Lleó	1.561	1,33	2.034	1.783	725	1.507	448
Catalunya	8.184	0,95	10.429	9.180	4.262	7.673	2.755
Ceuta	12	0,20	24	15	2	15	2
Comunitat Valenciana	4.073	0,79	5.268	4.663	2.207	3.799	1.343
Extremadura	402	0,68	581	489	178	412	101
Galícia	1.930	1,21	2.500	2.152	913	1.882	643
La Rioja	406	1,03	529	473	206	390	122
Madrid	5.216	0,95	6.823	6.073	2.988	5.132	2.047
Melilla	10	0,05	17	16	4	13	1
Múrcia	936	0,57	1.350	1.150	432	1.000	283
Navarra	740	1,30	984	878	445	744	311
País Basc	2.620	1,55	3.303	2.844	1.518	2.311	984
TOTAL NACIONAL	36.183	0,95	47.756	42.206	18.493	35.463	11.749

Font: INE i elaboració pròpia.

En termes generals, les empreses industrials de les Illes Balears pertanyen a sectors de caràcter tradicional i de contingut tecnològic baix i mitjà, sense que aquest fet exclogui la possibilitat que certes empreses apliquin en alguns dels seus processos tecnologies modernes i noves. Aquesta característica del teixit productiu balear és fonamental per comprendre l'activitat innovadora de la regió, i les raons de les diferències detectades especialment en l'indi-

cador amb valor més baix per comunitats autònomes, que era el de l'R+D privada, amb un valor de 0,25. (Vegeu el quadre I-105.)

Un fet que no s'ha de perdre de vista és que l'esforç en R+D que una empresa necessita per mantenir la seva competitivitat depèn en gran mesura del sector en el qual fabrica els seus productes o presta els seus serveis, i en conseqüència, un esforç

en R+D d'una empresa que sigui considerablement superior a l'esforç mitjà del seu sector als països avançats, o en els països on desenvolupa la seva competència, probablement tingui sentit només en ocasions puntuals, si l'empresa desenvolupa algun producte o servei radicalment innovador, però el manteniment continuat d'aquest esforç segurament serà poc rendible.

Pel que fa als sectors d'alta tecnologia (sectors que a causa del seu grau de complexitat requereixen un esforç en investigació i una base sòlida tecnològica), l'any 2008 varen tenir un total de 1.342.500 persones

a tot l'Estat, que va suposar el 6,6% del total d'ocupats de l'economia espanyola. A les Illes Balears aquest percentatge va representar un 2,8%, amb un total de 14.100 persones ocupades. D'aquestes, unes 3.700 estan ocupades en els serveis d'alta tecnologia, i uns 9.600 als sectors manufactures de tecnologia mitjana-alta.

En termes de personal en R+D amb dedicació a temps complet, les Balears va ocupar 119 investigadors, la qual cosa representa el percentatge més baix de l'Estat conjuntament amb Extremadura. (Vegeu el quadre I-106.)

QUADRE I-106. PRINCIPALS INDICADORS D'R+D EN ELS SECTORS D'ALTA TECNOLOGIA(2008)

	Despesa interna (milers d'euros)		Personal en R+D (EDP)	
	Total	%	Total	%
Andalusia	273.488	5,5	3.140	5,8
Aragó	136.744	2,8	1.777	3,3
Astúries (Principat d')	44.629	0,9	736	1,4
Balears (Illes)	5.282	0,1	119	0,2
Illes Canàries	47.121	1,0	360	0,7
Cantàbria	17.585	0,4	295	0,6
Castella - La Manxa	89.196	1,8	830	1,5
Castella i Lleó	290.886	5,9	2.425	4,5
Catalunya	1.274.642	25,8	14.043	26
Comunitat Valenciana	237.299	4,8	3.936	7,3
Extremadura	5.457	0,1	103	0,2
Galícia	168.720	3,4	1.819	3,4
Madrid (Comunitat de)	1.452.665	29,4	13.458	24,9
Múrcia (Regió de)	34.000	0,7	503	0,9
Navarra (Comunitat Foral de)	113.701	2,3	1.472	2,7
País Basc	728.452	14,8	8.705	16,1
Rioja (La)	18.096	0,4	254	0,5
TOTAL	4.937.963	100	53.974	100

Font: INE i elaboració pròpia.

15.3.

ELS RESULTATS DE LA POLÍTICA D'R+D+I

L'any 2009 va suposar la posada en marxa del nou Pla de Ciència, Tecnologia i Innovació de les Illes Balears (2009-2012), aprovat per la Comissió Interdepartamental de Ciència i Tecnologia el 22 de desembre de 2008, i per part del Consell de Govern, el 20 de febrer de 2009. Aquest Pla representa l'eina clau per reforçar i articular el sistema d'innovació de les Illes Balears. Les actuacions i iniciatives que ha dut a terme el Govern de les Illes Balears s'emmarquen dins els 5 eixos que formen el Pla:

- Eix de la gestió del talent: Incrementar el nombre de persones dedicades a la recerca i incorporar personal investigador d'excel·lència. Atreure empresaris i tècnics amb talent.
- Eix de la recerca: Enfortir els recursos científics i tecnològics, les institucions, els grups, les infraestructures i els equips.
- Eix de la innovació: Introduir la innovació com una tasca més integrada a la resta d'activitats de l'empresa.
- Eix de la transferència de coneixement: Augmentar l'eficàcia en la transferència del coneixement, millorar la interrelació entre els agents i potenciar la interfície de transferència de tecnologia al teixit productiu.
- Eix del capital social i governança. Revisar l'arquitectura institucional del

Sistema d'Innovació i la pròpia Llei de la ciència de les Illes Balears i també prestigiar el propi sistema de ciència i innovació.

15.3.1. EIX DE LA GESTIÓ DEL TALENT

El dia 25 de juny de 2009 (BOIB núm. 92) es va publicar una nova convocatòria de beques predoctorals per formar personal investigador en la qual s'oferien 16 beques amb una duració de quatre anys. Per a aquesta convocatòria es destinaran un total d'1.295.870,66 euros. De total d'aquestes beques, hi ha 13 persones que desenvolupen la seva tesi a la Universitat de les Illes Balears, una a l'IMEDEA (CSIC-UIB), una altra al IFISC (CSIC-UIB) i una altra a la Fundació Mateu Orfila. A més, d'aquestes 16 beques, n'hi ha 10 que les han obtingut dones.

Pel que fa a les borses de viatges que poden gaudir les persones beneficiàries de les beques predoctorals del Govern de les Illes Balears, l'any 2009 es varen sol·licitar un total de 15 borses, amb una despesa total de 88.551,05 euros.

Durant l'any 2009 el programa Ramon i Cajal i Juan de la Cierva del Ministeri de Ciència i Innovació ha permès incorporar 2 investigadors a la Universitat de les Illes Balears. D'altra banda, el Programa d'Incentivació de la Incorporació i Intensificació de l'Activitat Investigadora (Programa I3) ha permès incorporar 3 doctors més a la Universitat de les Illes Balears.

El 2 de desembre de 2008 es varen publicar (BOIB núm. 168) ajudes per incorporar per-

sonal investigador al sistema d'innovació de les Illes Balears. Es varen concedir 5 contractes postdoctorals: 4 a la Universitat de les Illes Balears i un altre a l'IMEDEA (CSIC-UIB).

Pel que fa al personal tècnic de suport a la recerca, durant l'any 2009 es varen fer els pagaments corresponents als 19 tècnics de la convocatòria del 2008 (BOIB núm. 121) i als 20 tècnics de la convocatòria del 2006 (BOIB núm. 161 EXT). Amb aquestes convocatòries es pretén incorporar personal tècnic de suport per millorar la capacitat investigadora dels grups de recerca i potenciar la cooperació empresarial amb els centres de recerca i/o tecnològics ubicats a les Illes Balears.

Finalment, s'ha previst la creació d'un ens per incorporar investigadors i fomentar i gestionar la recerca, l'IBREA, amb la finalitat d'obrir noves línies de recerca, reforçar els grups de recerca existents i actuar de catalitzador per crear nous grups, incorporant investigadors als centres de recerca i desenvolupament tecnològic. Durant l'any 2009, s'han dut a terme els estudis pertinents per poder posar-lo en marxa en un futur proper.

15.3.2. EIX DE LA RECERCA

El 12 de desembre de 2009 es va publicar una nova convocatòria d'ajuts per dur a terme accions especials de recerca, desenvolupament tecnològic i innovació (BOIB núm. 181). Aquesta convocatòria estableix un import global màxim de 900.000 euros per als exercicis 2009, 2010 i 2011. Concretament, l'any 2009 es varen concedir 14 ajudes, amb un import de 98.718,10 euros,

de les quals 5 corresponen a la Universitat de les Illes Balears, 2 al Centre Oceanogràfic de les Balears, una a la Fundació Mateu Orfila, una altra a l'Hospital Comarcal d'Inca i la resta es varen repartir en l'àmbit privat.

El 31 d'octubre de 2009 es va publicar una altra convocatòria d'ajudes per a la dotació d'equipament científic i tecnològic (BOIB núm. 160), amb un import global màxim de 282.866 euros per a l'exercici 2009. Es varen donar un total de 26 ajudes, de les qual 15 varen anar a la Universitat de les Illes Balears, 4 al Centre Oceanogràfic de les Balears, 2 a la Fundació Mateu Orfila, 1 a l'IMEDEA (CSIC-UIB), 1 a la Fundació Caubet-Cimera, una a l'Hospital Son Llàtzer, una a la Fundació Banc de Sang i Teixits de les Illes Balears i 1 a una empresa privada.

El 11 de desembre de 2008 es va signar un protocol de col·laboració entre l'Administració de la Comunitat de les Illes Balears per consolidar la realització de Workshops entre l'Institut Universitari de Física Interdisciplinari i Sistemes Complexos (IFISC) i l'Institut Max Planck de Sistemes Complexos de Dresden durant els anys 2009 i 2010.

Un projecte que cal destacar en aquest eix és la xarxa d'estacions biològiques a les Illes Balears, el qual té com a objectiu aconseguir unes instal·lacions adequades i suficients per al treball experimental a les Illes Balears. El projecte integra diverses estacions biològiques, localitzades en distintes illes i zones de l'arxipèlag balear. L'any 2009 es va inaugurar l'estació de La Mola, a Menorca, anomenada l'estació d'investigació Jaume Ferrer. A més, el 17 de desembre de 2009 es va signar un conveni de

col·laboració entre el Govern de les Illes Balears i l'Institut Espanyol d'Oceanografia (IEO) per posar en marxa i desenvolupar científicament aquesta estació.

Pel que fa a altres infraestructures i equips científics i tecnològics que hi ha a les Illes Balears, durant l'exercici 2009 el Govern de les Illes Balears ha signat una sèrie de convenis nous. El dia 12 d'agost de 2009, amb l'Associació Científicocultural Observatori Astronòmic de Mallorca (OAM), es va signar un conveni per instal·lar el sistema TRACKER a l'estació costanera de La Mola de Maó (Menorca), així com per muntar el sistema de planetari digital i sistemes perifèrics «sky full dome» del Mallorca Planetàrium per import de 100.000 euros. El 20 de novembre de 2009 es va signar un altre conveni amb l'Administració general de l'Estat (Institut Nacional d'Investigació i Tecnologia Agrària i Alimentària), l'Administració de la CAIB i la UIB per crear i posar en marxa un centre mixt que es denominarà Institut d'Investigacions Agroambientals i d'Economia de l'Aigua. El dia 22 de desembre de 2009 es va signar amb el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) un conveni instrumental per remodelar la instal·lació del Centre de Processament de Dades per import de 42.949,79 euros.

Amb la Universitat de les Illes Balears, hi ha en marxa tres protocols de col·laboració. El primer és per dur a terme obres de construcció i ampliació dels seus centres d'investigació, de 31 de maig de 2002, amb un import de 450.759,08 euros anuals. El segon és per donar impuls a l'Institut Universitari d'Investigació en Ciències de la Salut (IUNICS), de 4 de juliol de 2007, amb

un import de 100.000 euros anuals. El tercer és per dur a terme diferents actuacions durant el període 2007-2009, de 11 de desembre de 2007, amb un import de 182.000 euros per l'any 2009.

Pel que fa al Centre Tecnològic de Recerca i Desenvolupament en Turisme (CIDTUR), les activitats el 2009 es varen centrar en la posada en marxa del centre, la contractació del director i l'aprovació del pla estratègic el desembre del 2009. En la reunió del Patronat de desembre de 2009 es va decidir donar les passes oportunes per incorporar patrons empresarials que es comprometesin a orientar el treball de CIDTUR, atenent les necessitats concretes del sector per arribar i mantenir alts nivells de competitivitat. A més, el CIDTUR va assumir la gestió dels projectes europeus TOUREG i Ernest, liderats per la Direcció General d'R+D+I. L'aportació va ser de 200.000 euros.

Amb el Ministeri d'Educació i Ciència, es va signar el 17 de desembre de 2009 un conveni de col·laboració per dissenyar, construir, equipar i explotar el sistema d'observació costaner de les Illes Balears (SOCIB), per un import de 1.424.715 euros. El centre forma part de les infraestructures científiques i tecnològiques del país (ICTS) i és l'única instal·lació d'aquestes característiques a la nostra comunitat autònoma.

L'any 2008 va posar en marxa totes les mesures necessàries per engegar la construcció d'un complex balear de recerca, desenvolupament tecnològic i innovació, el qual estarà situat al ParcBIT. Aquest complex serà un centre de caràcter multidisciplinari i estarà organitzat en diverses àrees científicotècniques. Durant l'any 2009, se

n'ha redactat el projecte bàsic i el projecte executiu.

15.3.3. EIX DE LA INNOVACIÓ

El programa Promotors Tecnològics té com a objectiu promoure la formació de gestors d'R+D+I i la seva inserció en empreses, grups de recerca de les Illes Balears i centres tecnològics, per ajudar-los a millorar la seva posició competitiva en el mercat amb els projectes tecnològics concrets, contribuir a organitzar l'oferta tecnològica, la gestió estratègica de la innovació i les seves relacions amb els centre d'investigació. Aquesta iniciativa es fa mitjançant un conveni de col·laboració amb la Universitat de les Illes Balears per un import de 100.000 euros per al 2009, i també per mitjà d'un contracte de serveis «Innoilles: transferència de tecnologia i empenedoria universitària a les Illes Balears» amb la Fundació Universitat-Empresa, que inclou diverses actuacions per als anys 2009 i 2010, amb una despesa per al 2009 de 75.000 euros.

Una altra activitat important en aquest eix és l'anomenada política de clústers. L'estratègia del Govern consisteix a oferir un suport integral d'orientació a les empreses demandants i usuàries de suport a la innovació, o als generadors de nous coneixements i tecnologies (universitats, organismes públics de recerca, centres tecnològics), passant per diferents organismes de suport i de representació (organitzacions empresarials, cambres de comerç, entitats financeres, etc.).

Per aglutinar tota la cadena de valor del sector turístic es va decidir articular un

metaclúster o clúster de clústers que aglutinàs altres clústers sectorials que sorgissin a la regió entorn de tecnologies que directament o indirectament estiguin vinculats al turisme. Per tant, el Clúster d'Innovació Tecnològica en Turisme es constitueix en una eina que permet agrupar tots els recursos, tant públics com privats, per situar el sector turístic balear entre els punters del món, especialment des d'un punt de vista tecnològic, innovador i sostenible. El nombre d'empreses identificades en el sector és de 3.000. El clúster disposa a l'actualitat d'11 empreses associades i 29 entitats col·laboradores. El clúster es va crear el mes d'agost del 2008 i durant el 2009 es va redactar el Pla estratègic i va obtenir la qualificació d'Agrupació Empresarial Innovadora (AEI) del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç l'agost del 2009. L'import total dedicat va ser de 195.000 euros.

El clúster Turistec és el que té més recorregut de funcionament. Es va crear el mes d'abril del 2007 i va obtenir la qualificació d'AEI el més d'agost del 2007. El nombre d'empreses identificades en el sector és de 160. El clúster disposa actualment de 69 empreses associades i d'11 entitats col·laboradores. L'import total dedicat al suport de Turistec durant l'any 2009 va ser de 100.000 euros.

El clúster audiovisual CLAB, com a eina de la imatge turística de la regió, es va crear el novembre de 2008 i està pendent d'obtenir la qualificació d'AEI. El nombre d'empreses identificades en el sector és de 172. El clúster disposa actualment de 30 empreses associades i d'11 entitats col·laboradores. L'import total dedicat al suport del CLAB durant l'any 2009 va ser de 135.951 euros.

Durant el 2009 es va constituir una associació empresarial amb tres àrees ben definides: agroalimentària, biofarmacèutica i mediambiental, que ha donat origen a la constitució del clúster BIOBAL el gener del 2010 i té pendent d'aprovació la qualificació d'AEI. El nombre d'empreses identificades en el sector és de 65. El clúster disposa actualment de 16 empreses associades i de 5 entitats col·laboradores. L'import total dedicat al suport de BIOBAL durant l'any 2009 va ser de 111.787 euros.

El clúster de gestió integrada de l'activitat musical Ibiza Music Clúster té com a objectiu actuar com a dinamitzador d'una destinació turística i està integrat per establiments temàtics d'oci, proveïdors de tecnologia (proveïdors de programari específic per a disc-jockeys i vídeo-jockeys, gestió de sales d'oci nocturn, esdeveniments i espectacles; arts escèniques i centres de formació específics. El clúster es va constituir el mes de juliol del 2009 i va obtenir el reconeixement d'AEI el mes de juliol del 2009. El nombre d'empreses identificades en el sector és de 235. El clúster disposa actualment de 4 empreses associades. L'import total dedicat al suport de l'Ibiza Music Clúster durant l'any 2009 va ser de 90.000 euros.

Finalment, es va crear el clúster d'innovació tecnològica del mar (IDIMAR) amb la participació d'empreses de base tecnològica vinculades a l'activitat marítima i nàutica, centres de coneixement –Institut Oceanogràfic Espanyol, Institut Mediterrani d'Estudis Avançats (IMEDEA) dependent de la Universitat de les Illes Balears– i diferents grups d'investigació de la mateixa Universitat. El clúster es va constituir el mes de

juliol del 2009 i va obtenir el reconeixement d'AEI el mes de setembre del 2009. El nombre d'empreses identificades en el sector és de 60. El clúster disposa en l'actualitat de 10 empreses associades. L'import total dedicat durant l'any 2009 va ser de 110.780 euros.

15.3.4. EIX DE LA TRANSFERÈNCIA DE CONEIXEMENT

S'ha creat la Unitat d'Innovació al ParcBIT, integrada per personal tècnic qualificat i format per dur a terme les tasques de suport a la innovació. Aquesta Unitat té com a objectiu donar servei a les empreses i emprenedors de les Illes Balears amb un marcat component innovador, per millorar la seva competitivitat. La millora de l'economia balear passa per fomentar la seva diversificació, prestant especial atenció a les empreses de base tecnològica. L'increment en la competitivitat de l'economia balear es basa en l'impuls a la innovació, en el qual el ParcBIT juga un paper fonamental. La Unitat d'Innovació del parc impulsa les iniciatives innovadores de les empreses i centres d'innovació instal·lats en el ParcBIT, i, en general, a les empreses balears.

Una altra activitat en aquest eix és l'articulació de la col·laboració pública i privada entorn de projectes d'alt risc empresarial i innovació tecnològica radical en què intervenen diversos agents que, per si sols, tindrien poques probabilitats d'èxit. Habitualment participen en aquests projectes grups d'investigació, empresaris privats, entitats de crèdit i l'Administració. El paper del ParcBIT en aquest àmbit és donar suport

financer al projecte en la seva fase inicial, en la qual el component de risc és més alt, per facilitar-ne el llançament, així com donar seguiment de les referències relacionades en la recerca de socis per participar en projectes de cooperació tecnològica i/o la transferència de tecnologia. Es va analitzar l'oportunitat de posar en marxa estratègies conegudes com a *pull*, centrades a impulsar projectes seleccionats que apunten opcions d'èxit, més adaptades a les dimensions del nostre sistema d'innovació, enfront d'estratègies *push*, dirigides al conjunt i més pròpies de sistemes consolidats i de dimensió més gran. En un mercat de projectes d'R+D+I com el de les Illes Balears, molt limitat i amb els agents potencial molt identificats, sembla raonable seleccionar els projectes en origen. L'anàlisi de resultats històrica de les convocatòries apunta en aquesta direcció i posa de manifest el petit recorregut dels projectes finançats. Així mateix, els índexs de repetició d'empreses en aquestes convocatòries són del 33% en dues d'elles, i del 13% en les tres, la qual cosa apunta també que algunes empreses entenguessin aquesta iniciativa més com una subvenció que com una contribució competitiva a l'R+D+I.

Amb l'objectiu de millorar l'eficiència històrica de les convocatòries de projectes d'R+D+I per a empreses i per cercar eines complementàries i/o substitutives, s'han dissenyat els esmentats projectes tractors i palanca. L'any 2009 es varen finançar dos projectes tractors i dos projectes palanca.

Per altra banda, tenim la xarxa d'antenes tecnològiques, xarxa de punts de suport a empreses i emprenedors que es va crear a

les Illes Balears amb un doble objectiu: unificar els esforços que fa cadascun dels agents d'innovació i superar el problema de la insularitat i l'atomització sectorial de les empreses de les Illes Balears. En aquest sentit, i durant l'any 2009, s'ha millorat el grau de cooperació de l'entitat gestora de la incubadora d'empreses amb altres agents del sistema d'innovació de les Illes Balears: DGRDI, FUEIB, Xarxa d'Antenes Tecnològiques XAT) i d'àmbit nacional (xarxa Associació de Parcs Científics i Tecnològics d'Espanya (APTE) PTE, xarxa Punts d'Informació sobre I+D+I (PiDI) del Centre de Desenvolupament Tecnològic Industrial, CDTI) del CDTI) i supranacional Enterprise Europe Network (xarxa EEN), i amb el suport de la consultoria CARSA s'ha elaborat un nou pla estratègic de la XAT.

Una altra iniciativa destacada són les ajudes a la creació i la promoció de noves empreses de base tecnològica, amb preferència de les empreses d'alta tecnologia i les empreses intensives de coneixement. Aquesta política va dirigida en un doble sentit: suport a l'aparició de nous emprenedors (*spin off* i *start up*) i atracció d'emprenedors d'altres zones. Les actuacions dutes a terme durant el 2009 han consistit, d'una banda, en el suport en l'anàlisi de la viabilitat de projectes de base tecnològica, així com el desenvolupament del seu pla d'empresa; i de l'altra, en la capacitació dels emprenedors d'aquests projectes com a gestors d'empreses com a factor d'èxit determinant, que s'ha concretat en la possibilitat d'accés a serveis de gestió econòmica, financera o legal, i en la participació en tallers pràctics en la gestió de projectes d'R+D+I o «Brokerage Events» per a la recerca de socis tecnològics i el foment de la transferència de tecnologia.

Pel que fa a la incubadora d'empreses del ParcBIT, es va ampliar el seu abast cap a l'activitat turística i a les empreses que físicament no estan situades al ParcBIT (incubadora virtual). A més, es va fer una extensió de la incubadora d'empreses a Menorca i Eivissa, mitjançant un conveni entre la Confederació d'Associacions d'Empreses de Balears (CAEB) i el ParcBIT.

La participació de les empreses de les Illes Balears tant d'àmbit nacional com d'àmbit europeu encara és escassa, com així ho demostren les últimes dades publicades de participació en el VII Programa Marc de la UE, en què les Illes Balears únicament representa el 0,17% de la participació espanyola, participació que es tradueix en la realització de dues activitats, quatre socis i únicament un projecte liderat pel Govern de les Illes Balears.

En aquest context, el Govern dels Illes Balears ha posat en marxa en els darrers anys diferents plans i iniciatives a fi de millorar el sistema regional d'innovació, fomentant la col·laboració entre tots els seus agents integrants així com creant estructures que puguin donar suport a les empreses amb vista a abordar la innovació i l'R+D com a part de la seva estratègia. L'actuació de consultoria de serveis avançats s'orienta a potenciar i facilitar la participació empresarial regional en les convocatòries públiques d'R+D+I existents tant a l'àmbit nacional (convocatòries Pla Nacional d'R+D+I 2008/2011) com a l'àmbit internacional (convocatòries TRACE, VII Programa Marc, programes internacionals CDTI, EUREKA, IBEROEKA, CHINEKA, EUROSTARS o Programa d'Innovació i Competitivitat, CIP) mitjançant la prestació de serveis de consultoria a les empreses,

per ajudar a la redacció tècnica de projectes i a la identificació de les convocatòries de finançament.

15.3.5. EIX DEL CAPITAL SOCIAL I GOVERNANÇA

Des de l'any 2001, les Illes Balears participen en l'organització de la Setmana de la Ciència i la Tecnologia, amb la coordinació amb la FECYT. Aquesta activitat permet que tots els centres d'investigació i centres tecnològics obrin les seves portes i mostrin les activitats que duen a terme. La Setmana de la Ciència del 2009 va tenir lloc del 2 al 15 de novembre, amb una participació de 16.119 persones.

Una altra activitat de difusió molt important és la Fira de la Ciència, la vuitena edició de la qual va tenir lloc a Menorca els dies 26, 27 i 28 de març. La temàtica central de la fira va versar entorn de dos temes principals. D'una banda, la celebració d'àmbit mundial del bicentenari del naixement de Charles Darwin i del 150è aniversari de la teoria de l'evolució de les espècies per selecció natural; i de l'altra, la celebració de l'Any Internacional de l'Astronomia, que la UNESCO va declarar per reconèixer la contribució d'aquesta ciència a la societat, a la cultura i al desenvolupament de la humanitat. Varen assistir a la Fira 14.949 persones.

Els dies 5, 6 i 7 d'octubre de 2009 va tenir lloc al ParcBIT la segona edició del Fòrum Internacional d'Investigació en Cuina i Nutrició a la Mediterrània. La temàtica escollida per a aquesta edició va ser l'oli i les hortalisses. Hi varen assistir 345 persones, d'entre les quals 210 eren professionals del sector.

Pel que fa a les publicacions científiques, es varen editar dos exemplars nous de la col·lecció «La Ciència a les Illes Balears»: *Margalida Comas Camps (1892-1972), científica i pedagoga*, de Maria Àngeles Delgado Martínez, i *Vicenç Mut i Armengol (1614-1687) i l'astronomia*, de Víctor Navarro Brotons. Al llarg del 2009 s'ha acabat el quart volum de la col·lecció «Història de la Ciència».

L'any 2009 va tenir lloc la sisena edició del Seminari INTO, durant els dies 22 i 23 d'octubre al ParcBIT, escenari de debat de propostes de recerca i de presentació de bones pràctiques empresarials d'àmbit internacional relacionades amb el turisme. Aquest any es va proposar com a temàtica un concepte que afecta el posicionament dels actors que conformen el sector: el nou model de negoci a Internet, afavorit pels consumidors digitals. La globalització i el desenvolupament de les tecnologies de la informació i de les comunicacions (TIC) han contribuït a fomentar que siguin els propis consumidors turístics els que liderin les tendències de consum, decidint quin producte volen, de quina forma el volen i com comunicar les seves experiències. D'aquesta manera, el productor turístic ja no és qui controla el producte o la informació que vol traslladar al client, ni tampoc els intermediaris. Els ponents que participaren en el Seminari procedeixen de l'àmbit acadèmic i de l'empresa privada, tant d'àmbit nacional com internacional.

Els dies 10 i 11 de desembre a l'edifici Europa del ParcBIT es va dur a terme el I Fòrum Tecnològic de les Illes Balears, en què els grups d'investigació i les empreses varen exposar les seves necessitats per

establir sinergies i projectar línies conjuntes d'investigació. També hi varen participar els clústers constituïts en altres comunitats autònomes dins de cada un dels sectors dinamitzats a les Illes Balears. El fòrum es va dividir en tres línies d'activitats, en les quals cada empresa/clúster o grup d'investigació va participar segons les seves possibilitats i necessitats. La primera línia va ser la representació física o estand; la segona línia eren exposicions orals individuals en sales sectorials sobre necessitats o línies d'investigació obertes o per desenvolupar, presentació de bones pràctiques, i, finalment, entrevistes clúster-clúster, clúster-grup d'investigació i empresa-grup d'investigació. Va comptar amb 225 participants, 49 estands i 75 presentacions.

15.3.6. PLAN AVANZA

Aquest projecte es gestiona per mitjà de la Fundació IBIT i té com a objectiu aconseguir la promoció de la igualtat social i la millora del benestar i la qualitat de vida dels ciutadans. Per tant, es plantegen activitats que permetin la implantació i el desenvolupament de la societat de la informació i el coneixement a la societat balear:

PIME digital: incorporar solucions TIC als centres de persones en situació de dependència, per afavorir la seva vida.

Ciutats digitals: Incrementar las infraestructures d'accés públic i gratuït per a ciutadans amb necessitats especials, per assegurar que tots els ciutadans puguin accedir a Internet.

Ciudadania digital: actuacions d'alfabetització digital dels ciutadans.

DNI electrònic: apropar l'Administració digital als ciutadans.

L'import executat l'any 2009 per al desenvolupament d'aquestes activitats va ser de 135.160 euros.

15.4.

SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ

Durant aquest any s'ha dut a terme una tasca molt important d'ampliació de cobertura de la Televisió Digital Terrestre, a més de signar un conveni de col·laboració per poder garantir la recepció del senyal via satèl·lit a totes les zones on no arriba la cobertura terrestre. Aquest 2009 serà recordat com l'any de l'encesa digital a les Balears, primer a Menorca i a les Pitiüses i, més tard, a Mallorca, fet que suposa que la TDT és ja una realitat a les nostres illes. Segons les dades de Multimèdia de les Illes Balears, a 31 de desembre de 2009, la cobertura poblacional de la TDT era del 99,2% per via terrestre, i del 100% per via satèl·lit.

També durant aquest any, s'ha iniciat el projecte Tecnologia UIB, un espai virtual creat per la Fundació Universitat-Empresa de les Illes Balears (FUEIB) per facilitar a les empreses, les institucions i els investigadors, informació i assessorament en les qüestions relacionades amb la transferència de tecnologia des de la Universitat de les Illes Balears. Aquesta eina de promoció de les tecnologies i coneixements generats per la UIB que poden ser transferits a l'àmbit empresarial i dels quals se'n pot beneficiar la societat, té l'objectiu de dinamitzar,

en matèria d'innovació tecnològica, les empreses i els centres d'investigació balears, així com fomentar i catalitzar les relacions entre ells en matèria d'investigació i desenvolupament tecnològic, mitjançant la promoció de projectes en col·laboració, la difusió dels recursos tecnològics i científics entre el sector empresarial, la transferència de tecnologia i la creació d'empreses de base tecnològica (EBT).

Un bon exemple de com la tecnologia reverteix directament la societat és el projecte SINA, el Sistema d'Interacció Natural i Avançat de la Universitat de les Illes Balears, en el qual participa l'IBIT, a través del Plan Avanza, pla cofinançat pel Govern de les Illes Balears (CAIB) i el Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç (MITIC). SINA és més que un simple dispositiu d'accés a l'ordinador; és un sistema pedagògic basat en tecnologies de la informació i el coneixement per fer accessible l'ordinador a aquelles persones que tenen limitades les seves possibilitats de moviment en les extremitats superiors. Aquest any, el projecte ha rebut el Premi Accessibilitat 2009, que atorga l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS) del Consell de Mallorca.

En matèria turística, s'ha de destacar la creació de TurisLAB, laboratori d'R+D+I que persegueix l'objectiu de desenvolupar projectes TIC aplicats al sector turisme, finançat per la Direcció General de Recerca, Desenvolupament Tecnològic i Innovació de la Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia del Govern de les Illes Balears. A TurisLAB, en què participa la Fundació IBIT i TurisTEC, clúster d'empreses i institucions dedicades a la producció i implantació de solucions tecnològiques per al sector turís-

tic, es té la missió de promoure el desenvolupament de projectes i activitats d'R+D+I per impulsar les empreses cap a la innovació tecnològica aplicada al turisme, i col·laborar amb grups d'investigació de la Universitat de les Illes Balears en el traspass dels resultats obtinguts en l'àmbit acadèmic al sector de les empreses. TurisLAB, ha posat en marxa aquest any, el projecte Factura-e, finançat en el marc del conveni de col·laboració per al desenvolupament del Plan Avanza (MITIC-CAIB), que fomenta l'ús de la facturació electrònica i permet que les seves funcionalitats siguin adaptades a la realitat i la varietat de serveis que ofereix el sector turístic. El resultat del projecte pot convertir les Balears en un referent en la implantació de la factura electrònica en l'àmbit turístic. D'altra banda, el projecte Caval, que consisteix en la definició, el desenvolupament i la integració d'una solució única per a la tecnificació de la cadena de valor del sector del turisme, pretén consolidar un estàndard industrial per a la interoperabilitat entre sistemes, aplicacions i serveis en l'àmbit del TIC-Turisme.

També relacionat amb el sector, s'ha de parlar de la creació del MIC Turisme, el primer centre mundial d'innovació en tecnologies Microsoft dedicades al turisme, ubicat en el ParcBit. Un dels seus reptes és situar les Balears al capdavant de les solucions tecnològiques adaptades al sector.

En l'àmbit de la salut, es consolida el Centre de Competències d'Integració (CCI), en col·laboració amb el Servei de Salut de les Illes Balears (Ib-Salut) i la Fundació IBIT, per crear una entitat de naturalesa mixta que permeti gestionar de manera eficient i independent la interco-

municació dels sistemes d'informació i la integració de dades. L'objectiu principal del CCI és aconseguir un ús més eficient dels recursos sanitaris i, per fer-ho, se centra a fer compatibles els sistemes d'informació heterogenis, proporcionar més fluïdesa en la comunicació (com per exemple en el cas de pacients amb diverses històries clíniques disperses en diferents centres sanitaris o sistemes), integrar imatges mèdiques o desenvolupar aplicacions que millorin i afavoreixin la recuperació dels pacients.

Les tasques que du a terme l'Administració per crear d'infraestructures digitals que fomentin la participació ens duen a parlar de la presentació, a final de l'any 2009, del Pla ANIBAL, pla d'actuació per implantar l'Administració electrònica a les Balears, impulsat pel Govern de les Illes Balears amb la col·laboració del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç, els consells insulars i els ajuntaments de la comunitat, en el marc de la Comissió Balear de TIC impulsada per la Direcció General de Tecnologia i Comunicacions i gestionada per la Fundació IBIT, en el marc del Plan Avanza. El principal objectiu del pla és modernitzar el funcionament electrònic de les administracions, principalment de les més properes als ciutadans, com són les municipals; homogeneïtzar els sistemes actuals; fomentar la finestra única electrònica i augmentar i facilitar l'oferta de serveis electrònics a tots els ciutadans. Per mitjà del pla s'ha estructurat un sistema d'ajuts a totes les administracions de les Illes per garantir l'aplicació de la Llei 11/2007, que reconeix el dret de la ciutadania a gestionar les seves relacions amb l'Administració a través de mitjans telemàtics. Per aconseguir tots aquests objectius, el Pla ANIBAL centra els seus esforços a implantar sistemes que permetin

interconnectar les administracions, homogeneïtzar el programari adoptat, crear pàgines web on es puguin executar serveis i tramitacions amb validesa jurídica o cedir a les entitats locals una plataforma d'administració electrònica gratuïta. La seva incorporació suposa, finalment, un estalvi tant en termes d'inversió com d'eficàcia, tant per als ciutadans, que simplifiquen els tràmits, com per a les empreses, i també per a les mateixes administracions, gràcies a la reducció del volum de càrregues administratives.

l'el gener del 2009 es posà punt i final a l'exposició «Identitat Digital, I tu qui ets, a Internet?», impulsada per l'Obra Social "Sa Nostra", Caixa de Balears amb la col·laboració de la Fundació IBIT i IB3, després de gairebé un any oferint una reflexió sobre la identitat a la xarxa. Mitjançant aquesta exposició –que ha recorregut primer Mallorca, Menorca i després Eivissa– les Balears ha esdevingut pionera en el fet d'encetar aquest debat sobre la importància de conèixer els avantatges i els riscos de tenir una presència a Internet per poder gestionar-la de forma adequada. Així, a la socie-

tat Xarxa, comunitat en què cada dia habiten més persones i que té unes normes de convivència pròpies, es torna imprescindible dominar les eines amb què cada un pot construir la seva presència, la seva visibilitat i la seva reputació.

Però, sens dubte, una de les passes més grans en el camí per avançar cap a la societat de la informació i el coneixement, ha estat el desenvolupament del Plan Avanza, pla cofinançat pel Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç i per la Direcció General de Tecnologia i Comunicacions de la Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia del Govern de les Illes Balears. Aquest pla ha suposat un impuls important no tan sols per a la implantació i l'ús de les TIC en els sectors econòmics i socials, sinó també ha suposat la millor arma per fer front a la fractura digital que hi ha. Gestionat des de la Fundació IBIT, el Plan Avanza ha permès aquest any desenvolupar nombroses actuacions a la nostra comunitat: portals dedicats al comerç electrònic, a la cultura, a la salut, així com projectes dedicats a reduir la fractura digital per mitjà de l'alfabetització.